

375 Tryggevælde Ådal - Naturpark

06.00.00-A00-1-20 - KriSchou

Resumé

Stevns Kommune har besluttet at afsøge mulighederne for at etablere en naturpark ved Tryggevælde Å, og arbejde videre ud fra det foreliggende arbejde (Se bilag "Helhedsplan for Tryggevælde Ådal Fase 5" og "Stevns Naturpolitik" s. 10). Naturparker i Danmark hører ind under Danske Naturparker og Friluftsrådet, som står for mærkningen og varetager sekretariat for sammenslutningen af naturparker. Som et led i mærkningsordningen om at blive *Naturpark* kan Stevns Kommune ansøge om at blive *Pilotnaturpark*, hvor kriterier og krav til naturparkmærkningen lempes i en forankret ambition om at udvikle sig til *Naturpark*.

Indstilling

Teknik & Miljø indstiller til PMT, at

1. en naturpark ved Tryggevælde Å udvikles med henblik på optagelse som Naturpark i Danske Naturparker under Friluftsrådet
2. der i første omgang ansøges om at blive Pilotnaturpark
3. der nedsættes arbejdsgrupper bestående af Grønt Råds medlemmer samt repræsentanter fra øvrige interessenter ud fra de temaer, som udviklingsarbejdet indebærer

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

En naturpark er et større sammenhængende landskab, der ofte vil indeholde naturområder af regional, national eller international betydning. En naturpark er velafgrænset med stor landskabelig skønhed, naturrigdom og kulturhistorisk værdi. De repræsenterede landskaber i en naturpark er karakteristiske for landets forskellige egne og bør nyde særlig beskyttelse af hensyn til nuværende og kommende generationer. Området ved Tryggevælde Å omfavner ovennævnte rigdomme og egenskaber, naturen i området er hovedsagelig Natura 2000 (beskyttet natur), og Danske Naturparker har tilkendegivet at området er oplagt at udvikle pilotnaturpark og naturpark i.

For pilotnaturparker og naturparker gælder det, at man får certificeringen for en 5-årig periode. Som pilotnaturpark skal man være opmærksom på, at der inden udgangen af de fem år skal ansøges om at blive naturpark. For naturparker skal man forny sin mærkning, for at beholde sin status som Dansk Naturpark.

For at blive naturpark skal følgende ti kriterier opfyldes:

1. Minimum 50% af naturparkens areal skal være beskyttet natur
2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning
3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig medarbejder
4. Naturparken skal have et naturparkråd
5. Afsætning af den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen
6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg hertil

7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borger- og lodsejerinddragelsesprocesser
8. Der skal være formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende
9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet
10. Der skal udvikles en naturparkplan, som skal være godkendt politisk og af Nationalkomiteen

Læs mere om kriterierne i bilaget "De 10 kriterier for Danske Naturparker"

Med en naturpark i Stevns Kommune får vi Friluftsrådets kvalitetsstempel på, at kommunen rummer et særligt sammenhængende naturområde af national eller regional betydning. Mærkningsordningen Danske Naturparker sikrer en langsigtet planlægning og udvikling af natur, kultur og friluftsliv i samspil med en landdistriktsudvikling til gavn for bosætning, turisme og øvrige erhverv i pilotnaturparken og naturparken. Læs mere i bilaget "Hvorfor skal vi have en naturpark"

Området ved Tryggevælde Å opfylder kravene til at blive pilotnaturpark og senere hen naturpark, og området er i dag allerede beskyttet natur med status af Natura 2000-område. Herved er kriterie 1 opfyldt.

Første fase af arbejdet hen mod at ansøge om at blive pilotnaturpark bliver at foretage en geografisk afgrænsning (kriterie 2) i samarbejde med de lodsejere, borgere og interessenter, som kan og vil være en del af pilotnaturparken. Arbejdet vil omfatte løbende dialog med PMT og Grønt Råd, og PMT er med i beslutningsprocessen. Denne samarbejdskonstellation vil sandsynligvis resultere i nedsættelse af et Pilotnaturparkråd (kriterie 4) og at der fremsættes en økonomisk plan for udviklingsarbejdet (kriterie 5).

Teknik & Miljø i Stevns Kommune er i skrivende stund i gang med at få udviklingsarbejdet af en naturpark ved Tryggevælde Å skrevet ind i Kommuneplanen (kriterie 6).

Når man opretter en natur- eller pilotnaturpark er det vigtigt, at der er fokus på at få inddraget borgere, lokale foreninger og erhverv i processen. For at pilotnaturparken og naturparke ved Tryggevælde Å får succes, er det vigtigt, at borgere, foreninger og erhverv placeret i eller tæt ved naturparken bakker op om - og føler en tilknytning til - naturparken. Opbakningen sikres ved at inddrage borgere, lodsejere, foreninger mv. tidligt i processen. Frivillighed er derfor et nøgleord, og arbejdet hen mod at ansøge om at blive pilotnaturpark vil tage udgangspunkt i borgerinddragelse, møder og socialt engagement. Tillid skal skabes og bygges med mange borgere og interessenter, og det kræver en rolig og transparent proces, hvor alle føler sig set, hørt og forstået. Læs mere i bilaget "Inddragelse og Frivillighed i Danske Naturparker" (kriterie 7).

Som pilotnaturpark og naturpark indbetaler man årligt kr. 25.000 til Danske Naturparker. Beløbet understøtter mærkningsordningen og sekretariatet, og bliver betalt af Naturpuljen. Begge typer ansøgninger (naturpark og pilotnaturpark) skal indsendes til Danske Naturparker sekretariat. Derefter sendes ansøgningen til vurdering i Nationalkomiteen for Danske Naturparker og behandles derefter endeligt af Friluftsrådets bestyrelse. Der er to ansøgningsrunder pr. år med ansøgningsfristerne 1. marts og 1. oktober.

En pilotnaturpark og naturpark vil ikke medføre nye restriktioner eller begrænsninger for lodsejere og beboere i Stevns Kommune. Dette er et kerneområde for den kommende pilotnaturpark og naturpark. Den kommende pilotnaturpark og naturpark vil være lokalt forankret, og frivillighed er et nøgleord i naturparkarbejdet – eventuelle tiltag på private jorde vil udelukkende ske på baggrund af frivillige aftaler mellem kommune og lodsejer. Læs mere i bilaget "Danske Naturparker og Lodsejere".

Et andet kerneområde for en kommende pilotnaturpark er at skabe en balance mellem *benyttelse* og *beskyttelse* af naturen. Det betyder, at der i vores pilotnaturpark sker en

afvejning af turisme-, erhvervs- og naturhensyn. Pilotnaturparken og naturparken ved Tryggevælde Å skal fremhæve landskabet og give det identitet, så der skabes synlige og attraktive oplevelser for både lokale og besøgende. På samme tid skal naturparken også understøtte det lokale erhvervsliv ved at tiltrække og fastholde besøgende samt videreudvikling og markedsføring af "naturparkprodukter".

Danske Naturparker administreres af Friluftsrådet. De enkelte naturparker administreres og drives som regel af kommuner, Naturstyrelsen eller andre jordejere. Naturparkerne har dog hver især et brugerråd, hvor forskellige lokale foreninger og lodsejere er med til at sætte retningen for naturparken. Se kort over Danmarks Pilotnaturparker og Naturparker i bilaget "Kort over naturparker og pilotnaturparker i 2020".

Friluftsrådet faciliterer også et netværk for medarbejdere i naturparker og pilotnaturparker, som skaber mulighed for faglig udvikling og sparring på tværs af landet.

Danske Naturparkeres Nationalkomité vurderer alle ansøgningerne om at blive optaget i Danske Naturparker, og det er Friluftsrådets bestyrelse, der afgør, om et område kvalificerer sig til at blive optaget i mærkningsordningen. Danske Naturparker er desuden en del af det europæiske naturparknetværk EUROPARC.

Grønt Råds medlemmer samt repræsentanter fra øvrige interessenter kan i arbejdsgrupper bistå projektets arbejde og sammen med projektets medarbejdere understøtte udviklingen af en pilotnaturpark og naturpark ved Tryggevælde Å. Arbejdsgruppernes arbejde tager afsæt i de temaer, som udviklingsarbejdet indebærer. Temaerne kan blandt andre være "Afgrænsning af den kommende pilotnaturpark og naturpark", "Stier og adgang i pilotnaturparken og naturparken", "Lokalforankring af pilotnaturparken og naturparken".

Økonomi

Årligt kontingent til Danske Naturparker pålydende kr. 25.000, som bliver betalt af Naturpuljen i 2020. Afledt drift af etablering af naturparken vil blive medtaget i budget 2022/2023.

Bilag

- Faktaark - Hvorfor skal vi have en naturpark 1.0
- Kort over Naturparker og Pilotnaturparker 2020
- Faktaark - inddragelse og frivillighed i Danske Naturparker 1.0
- Faktark - De 10 kriterier for Danske Naturparker
- Danske Naturparker Vejledning 2020_WEB
- Helhedsplan for Tryggevælde Ådal Fase 5
- Stevns naturpolitik

